

תנאי לקבלת התורה – שהאדם ישים עצמו כהפקר לכל

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני", (במדבר א' א'). במדרש כאן (במדבר א' א'): איתא: "למה במדבר סיני, אלא כל מי שאינו עושה עצמו כמדבר הפקר, אינו יכול לקנות את החכמה והתורה", ע"כ. ומבואר בדברי חז"ל שהטעם שהתורה ניתנה דווקא במדבר, זהו לרמז לישראל שכדי שיוכל האדם לקבל את התורה הוא צריך להשים עצמו כמדבר שהוא הפקר לכל, והיינו שילמד תורה לכל אדם בחינם ויפקיר את זמנו כדי ללמד תורה לכל אדם. (עי' נדרים נ"ה ע"א).

דרך הנכונה שיבור לו האדם כדי שלא יתפעל מסביבתו

ויש לפרש עוד את השייכות בין קבלת התורה למדבר, שכדי שיעליח האדם בלימודו עליו לחשוב בנפשו כאילו הוא נמצא במדבר במקום בודד מחברת בני אדם, ואז לא ינסה למצוא חן בכל דבר בעיני סביבתו וחברתו אלא יהיה שקוע בעולמו הפנימי – בעבודת ה' וד' אמות של הלכה בלבד, ומה גם שיתבע מעצמו לגדול כפי כוחותיו וכפי יכולתו לפעול ולא רק כפי מצב חביריו שמסביביו. וסיפר לי הגאון רבי אברהם קלמנוביץ זצ"ל, שביקר אצל הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל, ומצא את הדלת סגורה והבית חשוך, ולאחר שצעק והפציר מאוד בהג"ח שיפתח לו את הדלת כיון שבא בעניין דחוף כפיקוח נפש, פתח לו הג"ח זצ"ל את הדלת, ותמה להג"ח מה לו להסתגר במקום חשוך, והשיב לו הג"ח עפ"י מה שכתב הרמב"ם (פ"ו מהלכות

דעות ה"א) "אם היה במדינה שמנהגותיה רעים ואין אנשיה הולכים בדרך ישרה ילך למקום שאנשיה צדיקים ונוהגים בדרך טובים, ואם היו כל המדינות שהוא יודעם ושומעם שמועתן נוהגים בדרך לא טובה כמו זמנינו, או שאינו יכול ללכת למדינה שמנהגותיה טובים מפני הגייסות או מפני החולי ישב לבדו יחידי כענין שנאמר ישב בדד וידום, ואם היו רעים וחטאים שאין מניחים אותו לישיב במדינה אלא אם כן נתערב עמהן ונוהג במנהגם הרע יצא למערות ולחוחים ולמדברות", והרי שאפילו בזמן הרמב"ם מצינו שיש לישיב יחידי או במדבר או במערה כמו שממשיך הרמב"ם ומבאר שם, **זפירש הג"ח שכלן לעיתים הוא מסתגר ומתבודד ומדמה לעצמו כאילו הוא במדבר ממש, ועושה חשבון עם נפשו איך הוא מקיים את ציווי השי"ת**, ואם הוא חי כדי למלא את רצונו יתב"ש או שמא הוא מחפש תענוגי העולם הזה.

שמירת התורה בכל מקום

וטעם נוסף נראה במה שהקב"ה נתן את התורה במדבר דווקא, מפני שאם היה הקב"ה נותן את התורה בארץ ישראל היו הרשעים טוענים כטענת הציונים שרק בארץ ישראל שהיא בית ה' ומקום קדוש צריך לשמור את התורה אבל לא כאשר אנחנו בחו"ל בגלות, ומאידך אם היה הקב"ה נותן את התורה בחוץ לארץ, היו הרשעים טוענים כטענת המשכילים שרק בחו"ל צריך לקיים את התורה כיון שאז אנחנו מעורבים בין האומות – וצריך לייחד את האומה הישראלית מכל האומות ע"י שמירת התורה, אבל בארץ ישראל שאנחנו מאוחדים בארצנו, די בזה לשמירת האומה ואין צורך קיום המצוות, ולכן נתן הקב"ה את התורה במדבר שהיא לא בארץ ישראל, ומאידך גם לא במקום מעורב בין האומות בתוך חוץ לארץ, כדי להבטיח בזה את נצחיות התורה, ולהורות שבכל מקום שהוא אנחנו חייבים לקיים את התורה.

ובשעתו – כאשר העלו הציונים מאות ילדים ממדבר סיני וטהרן, הם דיברו על לב הילדים שבארץ ישראל אין צורך לשמור על התורה כלל, אלא די בעצם ההימצאות בארץ ישראל וזה לבד מספיק כקיום כל התורה, והוסיפו גם ללעוג על דרך אבותיה שהיא דרך "נושנת" ועליהם לשכוח מהוריהם, וכביכול הם באים לעולם חדש – "עם חופשי בארצינו", עפ"ל, ובדרך זו גרמו בעוה"ר חורבן גדול שהעבירו מאות ילדים מעל הדת וציוו אותם לאכול ביום כיפור, ה"י. והקב"ה שצופה ומביט עד סוף כל הדורות, מסר לנו את התורה בחוץ לארץ בהר נידח במדבר כדי להזים ולסתור את טענת רשעים אלו – ולהוכיח שאנו חייבים בקיום התורה בכל מקום על פני העולם!

התבטלות עם ישראל לדורות הקודמים

"למשפחותם לבית אבותם", (ב' א'). במדרש בתחילת הפרשה (ילקוט במדבר תרפ"ג) איתא בזה"ל "בשעה שקבלו ישראל את התורה, נתקנאו אומות העולם בהן מה ראו להתקרב יותר מן האומות, סתם פיהן הקדוש ברוך הוא אמר להן הביאו לי ספר יוחסין שלכם שנאמר הבו לה' משפחות עמים כשם שבני מביאין, ולכן נאמר ויתלדו על משפחותם, לא זכו ישראל ליטול את התורה אלא בשביל היוחסין שלהן". ויש להבין מהו תוכן תשובת הקב"ה לאומות העולם "הביאו ספר יוחסיהם" – והיינו שמפני שאין להם ייחוס לכן לא יזכו לתורה, והלא היכן מצינו שמי שאין לו ייחוס וזכות אבות אינו זוכה לתורה,

והרי אדרבה – יסוד גדול הוא בדת ישראל ש"תורה מונחת בקרן זוית וכל הרוצה יבוא וילמד", ואין צורך דווקא ייחוס וזכות אבות כדי לזכות לתורה. ויש לפרש בזה, בהקדם מה שיש להבחין בחילוק גדול בין הסתכלות ישראל על אבותיהם להסתכלות הגויים על אבותיהם, שהגויים מזלזלים באבותיהם וטוענים שהדורות הקודמים היו אנשים "מיושנים" בורים וחסרי דעת, שהרי לא היה להם שום השגה בכל החכמה המתפתחת מדור לדור בעולם המעשה, אולם לעומת זאת עם ישראל אומרים להפך ממש, **שאבותינו היו קדושים וטהורים חכמים ונבונים, ואנחנו לא מגיעים אפילו לקצה דרגתם**, וככל שהדורות הולכים ומתרחקים, כן גם הדורות מתמעטים, וכמו שאמר חז"ל (שבת ק"ב ע"ב) "אם ראשונים בני מלאכים, אנו בני אנשים, ואם ראשונים בני אנשים, אנו כחמורים".

[וכבר ביארנו כמ"פ שזהו שורש הטעם שאצל אומות העולם מצוי דעה רווחת מאוד – גם אצל אנשי המדע והפרופסורים הגדולים שלהם, שהאדם היה ביסודו קוף לפני מאות אלפי שנה, ונשתנה צורתו במשך כמה אלפי שנים עד שהגיע לצורת אדם, ויסוד העניין נעוץ בהשקפתם הכללית שככל שהדורות ישנים ועתיקים יותר, כך הם פחות מפותחים, [שהרי הדורות הקודמים לא היה להם את כלי הטכנולוגיה של ימינו, וקודם לזה רבים לא ידעו אפילו קרוא וכתוב, וקודם לזה היה תקופת אבן וכו'], ולכן יש מקום אצלם לשיטה זו שהדורות הקדומים היו כל כך לא מפותחים עד שהיו ממש קוף, אבל אנחנו שיוצעים שאדרבה, ככל שהדורות מוקדמים יותר, כך הם היו חכמים ומרוממים יותר, ולא יעלה על דעתנו לומר שאבותינו הקדושים יסודם הוא מקוף ח"ו].

ולפי"ז מבואר היטב כוונת המדרש כאן, שמה שאמר הקב"ה לאומות העולם "הביאו לי ספר יוחסין שלכם" אין הכוונה כאן ל"זכות אבות", אלא הכוונה שאין הם מייחסים עצמם אחר אבותיהם, והיינו שאין הם מרגישים איזה שייכות לאבותיהם, אלא מנתקים עצמם לדרך חדשה באומנם שאבותיהם הם דור ישן וטיפש שאינו מבין בכל ענייני חכמת העולם, [וכלשון המדרש "ספר יוחסין" – שלשון ייחוס עניינו שייכות וייחוס], ולכן לא שייך כלל לתת להם את התורה הקדושה, ומשום שהם לא ימשיכו את דרך אבותיהם אלא יעשו שינויים בתורה כפי מה שיתאים להם בכל דור, אבל עם ישראל שמתבטלים לדורות הקודמים הם ראויים לקבל את התורה, **כיון שהם יקיימו את התורה בנצחיות ולא יזוזו במלא הנימה מדרך אבותיהם**.

גדולי ישראל נוטלים על עצמם גם את דאגת היחידים

"מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא בישראל תפקדו אותם לצבאותם אתה ואהרן", (ב' א'). בלשון הכתוב מבואר שמשה ואהרן עצמם היו צריכים למנות את בני ישראל, ולא מינו לזה פקידים בעלמא אלא משה ואהרן עצמם התעסקו בזה. ויש לתת טעם בדבר שהדבר בא להבליט לישראל שגדולי ומנהיגי ישראל אינם דואגים רק לכללות הציבור אלא הם דואגים לכל יחיד ויחיד מישראל כבן יחיד, ולכן משה ואהרן עצמם שהיו גדולי ישראל התעסקו במנין כל יחיד ויחיד – להורות שהם לוקחים בחשבון כל יחיד ויחיד, וכל אחד חשוב בעיניהם באופן פרטי. **וזהו דמות גדול בישראל** – שאינו נוטל על עצמו רק את משא העם באופן כללי, אלא הוא משתתף בצרת כל יחיד ויחיד מישראל, ויש לו אוזן קשבת לכל יחיד ויחיד.

אחדות בין כל חלקי הקהילות והחוגים בעם ישראל

"איש על דגלו באת לבית אבותם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו", (ב' ב'). מבואר בפסוק שכל שבט ושבט היה חונה על מחנהו ועל דגלו, וכולם היו חונים סביב ארון ה', ונראה שרמז יש בדבר, שאע"פ שעם ישראל היו מחולקים לשבטים שונים – וכל שבט עמד לעצמו עם דגל נפרד, ולכל שבט גם היה בית דין משלו – ויתכן שהיו חילוקי דעות ומנהגים בין השבטים – שכל אחד חייב לנהוג כפי הוראת בית דינו, אך מ"מ לא היה ביניהם שום פירוד לבבות כי כולם נתכוונו לשם שמים והיו פניהם מוסבות לכיוון ארון ה' – לקיים את תורת ה' הנמצאת בארון. ורמז יש בדבר גם בזמנינו, **שאע"פ שעם ישראל מחולקים לקהילות ועדות וחוגים שונים, אשכנזים חסידיים ספרדים ותימנים וכדומה, אין זה אלא לעניין חילוק מנהגים – שכל אחד נוהג כפי מסורת אבותיו, אבל אין זה סיבה ח"ו להביא לפירוד לבבות**, אלא אדרבה כל אחד ינהג כפי דרכו מתוך תכלית אחת – להרבות כבוד שמים, וכוונתם המשותפת תגרום לאחדות בין כל חלקי העם.

גודל מעלת לומדי התורה ומחזיקי התורה

"והחונים קדמה מזרחה דגל מחנה יהודה לצבאותם וגו', והחונים עליו מטה יששכר, ומטה זבולן ונשיא לבני זבולון" וגו'. (ב' ג' א'). ומבואר שתחת דגל מחנה יהודה חנו השבטים – יהודה יששכר וזבולון, ויש ללמוד מזה כמה הקב"ה מחבב את לומדי התורה ומחזיקי התורה, דהנה שבט יהודה היה

ישיבה, הורה לו שלא לפתוח את הישיבה, כי רצה שאם יהיה צורך לסגור את הישיבה יוכלו גם לסגרה, ולכן המתין עד שפג קצת התלהבותו של הגר"ח, ואז הסכים לו לפתוח את הישיבה אך בתנאי שאם ירצו פעם לשנות את צורת הרוחניות בישיבה יסגרו מיד את הישיבה. ואכן לבסוף כאשר בחורף בשנת תרנ"ב קיבלו מנהלי ישיבת וואלזין פקודה מהממשלה שעליהם להנהיג בישיבה תוכנית של לימודי חול בכל יום, החליט הנצי"ב לסגור את הישיבה ולא להיכנע לגזירת הממשלה, וזאת על סמך מה שהתנה הגר"א בשעת פתיחת הישיבה שאם ירצו פעם לשנות את צורת הרוחניות בישיבה, יסגרו מיד את הישיבה]. וזכורני שפעם בתוך הדברים שדיברתי עם מרן הגר"י זצ"ל, הזכרתי גדול אחד שלמד שלש שנים אצל אביו הגר"ח, וכינתי אותו בשם "תלמיד" של הגר"ח, והגר"י זצ"ל נענה ואמר לי, "הוא אכן למד אצל אביו, אולם "תלמיד" הוא לא היה", וכמדומה שמרן זצ"ל הוסיף שתלמידים אצל אביו היו יחידים כמו הגאון רבי ברוך בער זצ"ל והגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, אבל לא כל מי שלמד אצל אביו וקיבל תורה מפיו נעשה תלמיד. והן הן הדברים - שתלמיד אין זה מי שרק מקבל תורה מפי רבו, אלא תלמיד הוא דווקא מי שמקבל את כל צורתו ובניין הקומה הרוחנית שלו מרבו.

מגורים בסביבה חרדית

"משפחת בני קהת יחנו על ירך המשכן **תימנה**", (ג, כ"ט). פירש"י "וסמוכין להם דגל ראובן החונים **תימנה**, אוי לרשע ואוי לשכנו, לכך לקו מהם דתן ואבירם ומאתים וחמשים איש עם קרח ועדתו, שנמשכו עמהם במחלוקתם", ע"כ. ומבואר בדברי רש"י שיסוד הדבר שדתם ואבירם שהיו משבט ראובן [וכן מאתים וחמשים ראשי סנהדראות שהיו רובם משבט ראובן] הצטרפו עם קרח שהיה משבט לוי במחלוקתו על משה רבינו, זהו משום שהם היו שכנים של הלויים - בני קהת - ונמשכו אחר שכניהם, ומכאן ש"אוי לרשע ואוי לשכנו". **והגה"צ הרב דסלר זצ"ל היה מעורר מדברי רש"י אלו שמי שחש על עצמו ובני משפחתו יילך לגור בשכונות החרדים דווקא שיש שם בני תורה וסביבה טובה ברוחניות**, ואמר לפעילים שהיו מתעסקים בקירוב רחוקים, שאע"פ שמצווה גדולה היא לעשות כל מאמץ כדי לקרב רחוקים, אבל אין ללכת לגור בסביבות אנשים רחוקים מהתורה כדי לקרבתם לדרך התורה, ומשום שהמגורים בסביבת רחוקים מהתורה זהו סכנה עצומה לכל המשפחה - שיימשכו אחר השפעת הרחוב ואנשי המקום הרחוקים מדרך התורה, ש"אוי לרשע ואוי לשכנו", וכמו שאמר רבי יוסי בן קיסמא (אבות 1, ט) "אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם איני דר אלא במקום תורה".

אין כבוד גדול מלהתבזות למען כבוד השי"ת

"ואחרי כן יבואו בני קהת לשאת", (ד, ט"ו). מבואר שבני קהת היו נושאים את המשכן על כתפיהם, ואף שהלויים היו משרתי ה' והיה להם מעמד מכובד ביותר - [ובפרט בני קהת], אך מ"מ הם היו עובדים בסחיבת משאות על הכתפיים ולא חששו לכבודם, וכמו כן נשיא ישראל אלעזר בן אהרן הכהן היה נושא על כתפיו את שמן המאור וקטורת הסמים לכל השנה, ומשום שבאמת אין לך כבוד כמוהו - להתבזות למען כבוד הקב"ה, **שכן הכבוד האמיתי אינו תלוי במעשיו החיצוניים של אדם, אלא הכבוד האמיתי הוא מה שמוכן האדם להתבזות למען כבוד שמים**, ולכן גם עבודה הנראית בזויה לכאורה כסחיבת משאות, מכבדת היא את עושיה כיון שהיא בכלל עבודת ה', וכשאדם מתבזה למען כבוד שמים זו היא רוממותו. ומו"ר הגה"צ רבי משה שניידער זצ"ל דיבר על ראשי הישיבות דזמנינו שמוכרחים לפעמים להתבזות ולנדוד ממקום למקום כדי לאסוף כספים להחזקת הישיבה, ואמר **שאליבא דאמת אין זה ביזיון כלל אלא כבוד גדול, שאין לך כבוד גדול מלהתבזות למען כבוד השי"ת ותורתו**.

לקט עניינים ששמע רבינו מפי מרן הגאון רבי זעליג ראובן בענגיס זצ"ל

[נלקט להגל' יומא דהילולא ז' סיון] פעם כשנכנסתי אליו הוא שאלני מהו הפירוש "שונאי בצע", והלא עדכאן לא שמענו אלא שישנם כאלו שאינם רודפים אחר בצע כסף, אבלמעולם לא שמענו שישנם כאלו שממש שונאים בצע כסף, והוסיף שאין לפרש שהוא שונא ממון גזול שאינו בא ביושר, שהרי א"כ זה נכלל כבר ב"ראי אלוקים", שאם הוא ירא אלוקים, בוודאי שאינו לוקח ממון גזול. והשבתי לו שרש"י כבר פירש (וכפי שפירש הרמב"ן בכוונתו) שמדובר רק על ממון שאפשר להוציא ממנו בבית דין - והוא מקדים להוציא ממנו ידו קודם שיוציאו ממנו בבית דין. [נהיינו שאפילו אם הוא יודע שהאמת כדבריו, מ"מ כל שהוא יודע שיצליחו להוציא ממנו את הממון בבי"ד - ויגנו שיקנה עבד שלא בעדים ויוכל המוכר לטעון לטעון מכר, הוא מחזיר לו את העבד כדי שלא יוציא ממנו בבית דין]. וכמדומה שהוא השיב לי שיש לפרש גם באופן אחר, "שונאי בצע" אין הכוונה שאינו לוקח בעצמו ממון גזול, [שהוא כבר נכלל ביראי אלוקים, וכאמור], אלא הכוונה שאינו יכול לסבול שישנם אנשים אחרים שמוכרים עצמם בשביל ממון [או כבוד], כי כל כך מוטמע בעומק נפשו הסלידה מזה, עד שאינו יכול לשמוע על אנשים אחרים שעושים כן.

בראש כיון שהמלכות שייכת ליהודה - והמלך עומד בראש, אמנם מיד לאחר יהודה - בתור שני למלכות היו שבט יששכר, וטעם הדבר שהקב"ה החשיבים כל כך זהו מפני שהם היו שבט לומדי התורה וכמו שנאמר (בראשית מ"ט, יט-טו) "יששכר חמור גרם וגו' ויט שכמו לסבול", **ובני התורה הם החשובים מכל שאר העם**, ולאחר שבט יששכר היו שבט זבולון במעלה, ואע"פ שהם היו סוחרים והולכי אוניות וכמו שנאמר (בראשית מ"ט, יז) "זבולון לחוף ימים ישכון", מ"מ מקומם היה יחד עם יהודה ויששכר כיון שהם היו מחזיקי התורה - והיו מפרנסים את שבט יששכר מתוך הרווחים שהיו מרוויחים במסחרם, **ומעלת מחזיקי התורה רבה היא מאוד עד שמחזירים הם יחד עם לומדי התורה**. וחז"ל הפליגו מאוד במעלת מחזיקי התורה ואמרו (ברכות ל"ד ע"ב) "כל הנביאים כולן לא נתבאו אלא למשיא בתו לתלמיד חכם ולעושה פרקמטיא לתלמיד חכם ולמהנה תלמיד חכם מנכסיו", אמנם יחד עם זאת הוסיפו חז"ל **שאין זה מגיע כלל למעלת תלמידי חכמים עצמם**, ש"תלמידי חכמים עצמן עין לא ראתה אלהים זולתך", ורק לעתיד לבוא נוכל להשיג ולהבין מהו גודל שכר תלמידי חכמים.

צורת התלמיד בישיבה והתקשרותו לרבותיו

ואלה תולדות אהרן ומשה ביום דבר ה' את משה בהר סיני", (א, ג). ופירש"י "ואינו מזכיר אלא בני אהרן. ונקראו תולדות משה, לפי שלמדן תורה. מלמד שכל המלמד את בן חבירו תורה, מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו", ע"כ. ויסוד דברי רש"י הם מהגמ' בסנהדרין (י"ט ע"ב) שאמרו "כל המלמד בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו". **ומקובל אצלינו מפי רבינו הקדוש הגר"א זצ"ל**, שדברי חז"ל אלו שהמלמד נקרא "כאילו ילדו", זהו דווקא במי שבונה את הקומה הרוחנית של התלמיד, ואינו מלמדו רק סברות בלימוד גרידא, אלא דואג לו באופן אישי לכל הקומה הרוחנית שלו ומלמדו גם אורחות חיים, שאז התלמיד אכן נעשה כ"בנו" כיון שיצירתו הרוחנית הוא מכוח רבו, אבל מי שרק מלמדו סברות בלימוד גרידא בלא לבנות את התלמיד בכל קומתו הרוחנית ביראת שמים, אינו חשוב "כאילו ילדו", ולכן הגר"א זצ"ל לא הסכים לקבל אצלו תלמידים אלא אם היו יונקים ממנו את כל עיקר קומתם הרוחנית. וכאשר ביקש הגאון רבי חיים מוואלזין זצ"ל לפתוח ישיבה, לא הסכים לזה אדונינו הגר"א מתחילה, **וכפי שקיבלתי, הטעם שהגר"א סירב לכך הוא משום שכדי ללמוד תורה מפי רב, צריך דווקא רב שיבנה את התלמיד ברוחניות וישמש לו כמורה דרך בעבודת ה' ויקרבו כבן ממש**, ואם יהיו ציבור גדול כ"כ בישיבה אחת, לא יוכל רבם להשפיע על כל יחיד ויחיד ולבנותו ברוחניות, ולכן העדיף הגר"א את הדרך העתיקה שהייתה נהוגה אצל עם ישראל - שבכל בית הכנסת היו כעשרה לומדים, ועמם היה תלמיד חכם אחד שהיה לומד אתם ומחזיק קשר אישי עמם, וכך היה משפיע עליהם. אכן לאחר זמן הגיע הגר"ח מוואלזין זצ"ל לרבינו הגר"א, והודיע לו שהמצב נורא, שבהרבה קהילות אין תלמיד חכם שילמד את העם תורה, ובכמה וכמה מקומות באו המשכילים ללמד את תורתם לבני הקהילות, ואם ח"ו נמשך לסמוך על רבני הקהילות אזי ח"ו עלולה תורה להשתכח מישראל, והגר"א בכה כששמע על המצב הנורא, והסכים שבמצב הזה מוכרחים לפתוח ישיבה גדולה שתהיה אור גדול ואבן פינה שממנה ייבנו אח"כ עוד ישיבות, אלא שהתנה הגר"א תנאי שלא יקראו לתלמידים בישיבה בשם "תלמיד ישיבה" אלא בשם "בן ישיבה" [או "בן תורה"], וכוונתו היא, **שר"מ בישיבה אינו כמו להבדיל חכם בחכמות חיצוניות המלמד באוניברסיטה את חכמותו** - שתפקידו הוא רק ללמד חכמה מסוימת זו גרידא, אלא ר"מ בישיבה הוא כמו אב ברוחניות, ועליו לבנות את כל קומת התלמיד ברוחנית, ולכן התלמיד קרוי בשם "בן ישיבה" - שהוא כמו בן של הר"מ בישיבה בענייני רוחניות. [ושמעתי אחרים שמוסיפים שמתחילה כאשר ראה הגר"א שהגר"ח מוואלזין זצ"ל מתלהב מרעיונו לפתוח

א] כשבאתי לפניו והתעניין למשפחתי, אמרתי לו שאני נכד למשפחת פינס, והגיב שהוא ייחוס חשוב, שהם צאצאי קדושי רוז'ינאי שמסרו נפשם בערך בשנת ת"ח ת"ט על קידוש ה'.
[ב] הוא סיפר לי שהיה נוכח אצל הגאון האדיר רבי דוד מקרלין זצ"ל בעל ה"שאלת דוד", וראה אצלו על הסטנדר פיתקא גדולה שכתוב עליה באותיות מאירות עיניים "שויתי ה' לנגדי תמיד", ושאלו על זה, וביאר לו שמפחד שמחמת גודל העיון בהבנת סברות התורה יסיח דעת אפילו רגע אחד שהתורה היא תורת ה' ואנו עוסקים בה כי זהו רצונו ית"ש, ולכן מניח נגד עיניו "שויתי ה' לנגדי תמיד" לזכור כל הזמן שהתורה היא תורת ה'.
[ג] שאלתי מהו דין יו"ט שני בבחור מחו"ל שבא לארץ ומסתפק אם יישאר בארץ או לא, והשיב לי שבספק נוכל לצרף דעת החכם צבי דס"ל שבן חו"ל שבא לארץ ודעתו לחזור פטור מלנהוג יו"ט שני, ואם כי לא נקטינן כוותיה, אבל במקום ספק אם יחזור נוכל לצרף שיטתו ולפטור מלנהוג יו"ט שני.

הודעה חשובה: הזמן האחרון לבחירת ההורים בנושא קצבאות הילדים הוא יום שני הבעל"ט בשעה 5 אחה"צ

והיות והורים שאינם בוחרים בסלול מסוים, ה"ביטוח לאומי" בוחר עבור ילדיהם מסלול שאסור עפ"י הלכה, יש להזדרז ולהירשם למסלול כשר **וכבר פורסם כמה פעמים דברי רבינו שליט"א שיש להצטרף למסלול "גלאט הון"**.

להרשמה למסלול "גלאט הון" יש להתקשר למס' 2637*, ולבקש קופת גמל מסלול הלכה, ניתן לבחור בחברת "פסגות" שקיבלה על עצמה את מסלול גלאט הון

חדש!!! ניתן לתרום באשראי דרך "נדרים פון" במס' טלפון 037630585 שלוחה 855

ניתן לתרום להוצאות הדפסת והפצת המאמר בעמדות **"נדרים פלוס"** לפי החיפוש **"מאמר ממרן פוסק הדור הגר"מ שטרנבוך"**